

Br: 02-01-040/26-18347/2

Podgorica, 25. 5. 2026. godine

Za: **MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA**, Vaka Đurovića bb, Podgorica

n/r: g-đi **Prof. dr. Anđeli Jakšić Stojanović, ministarki**

Veza: Akt br.12-633/26-4470/1 od 13.5.2026. godine

PREDMET: Mišljenje na Nacrt programa za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture

Poštovana gospođo Jakšić-Stojanović,

Povodom *Nacrta programa za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Nacrtom programa i Izveštajem o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je, između ostalog, da je Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u cilju realizacije strateških prioriteta, pripremlilo navedeni Nacrt Programa. Takođe, navedeno je da je opšti cilj programa unapređenje istraživačke infrastrukture u Crnoj Gori kroz razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje infrastrukturnih kapaciteta, a sami program doprinosi jačanju kapaciteta postojećeg osoblja zaduženog za upravljanje, održavanje i razvoj infrastrukture.

Dodatno, Izveštajem o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za sprovođenje pomenutog Programa potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore u iznosu od 1.500.000,00 € kao i da su sredstva potrebna za 2026. godinu obezbijedena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu kod Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija (organizacioni kod 40701) na programu Razvoj nauke i tehnologije (programski kod 19 040) potprogram Naučnoistraživačka djelatnost (programski kod 19 040 001), aktivnost Novi programi i konkursi za nauku i istraživanje (programski kod 19 040 001 003) na izdatku 4319-Ostali transferi institucijama. Ukupan budžet programa iznosi 3.000.000,00 € a obezbjeđenje finansijskih sredstava planirano je tokom višegodišnjeg perioda realizacije programa.

Na tekst Nacrta programa i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni Nacrt programa za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture i ukazuje da se sredstva neophodna za realizaciju predmetnog Nacrta programa usklade sa sredstvima koja će biti planirana Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija godišnjim zakonima o budžetu države.

S poštovanjem,

 MINISTAR
mr. Novica Vuković

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

Program za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture

PODGORICA, MAJ 2026. GODINE

LISTA POJMOVA

FAIR načela

FAIR predstavlja akronim za četiri temeljna principa upravljanja i razmjene istraživačkih podataka: pronalazivost (Findable), dostupnost (Accessible), interoperabilnost (Interoperable) i ponovna upotrebljivost (Reusable)¹. Imajući u vidu kontinuirani rast obima, kompleksnosti i dinamike generisanja podataka, FAIR digitalna dobra treba da budu koncipirana na način koji omogućava njihovu automatsku obradu, odnosno minimizuje potrebu za ljudskom intervencijom u procesima pristupa, razmjene i ponovne upotrebe.²

Fizički pristup

Fizički pristup podrazumijeva korišćenje infrastrukture uz fizičko prisustvo korisnika na lokaciji na kojoj se nalaze oprema, postrojenje ili drugi istraživački kapaciteti³.

Hibridni pristup

Hibridni pristup podrazumijeva kombinovanje fizičkog, udaljenog i virtualnog pristupa, u zavisnosti od prirode infrastrukture, vrste usluge i potreba korisnika⁴.

Istraživačka infrastruktura

Istraživačka infrastruktura obuhvata objekte, resurse i usluge koje istraživačka zajednica koristi za sprovođenje naučnoistraživačkih aktivnosti i podsticanje inovacija u odgovarajućim oblastima. Ona uključuje: kapitalnu naučnu opremu (odnosno skupove instrumenata), resurse zasnovane na znanju, kao što su zbirke, arhive i naučni podaci, e-infrastrukture, uključujući sisteme za upravljanje podacima, računarske kapacitete i komunikacione mreže, kao i druge alate i platforme neophodne za postizanje izvrsnosti u istraživanju i inovacijama⁵.

Korisnik istraživačke infrastrukture

Korisnikom istraživačke infrastrukture smatra se istraživačka grupa ili ustanova, fizičko ili pravno lice, koje u skladu sa utvrđenim uslovima pristupa, koristi infrastrukturu ili usluge koje ona pruža.⁶

Otvorena nauka

Otvorena nauka predstavlja pristup naučnoistraživačkom radu kojim se podstiče da rezultati istraživanja finansiranih iz javnih sredstava budu dostupni u digitalnom obliku

¹https://www.lib.irb.hr/web/hr/vijesti/item/2245-fair_principi.html

² [European Charter for Access to Research Infrastructures- Principles and Guidelines for Access and Related Services](#)

³ Isto

⁴ Isto

⁵ ESFRI

⁶ [European Charter for Access to Research Infrastructures- Principles and Guidelines for Access and Related Services](#)

primjenu posebnih odredbi koje se odnose na povjerljivost, prava intelektualne svojine i druge uslove korišćenja¹⁴.

Udaljeni pristup

Udaljeni pristup podrazumijeva korišćenje infrastrukture ili njenih usluga bez fizičkog prisustva korisnika, na primjer, putem digitalnih sistema, dostave uzoraka, mrežnog pristupa podacima ili korišćenja računarskih resursa na daljinu¹⁵.

Upravljanje istraživačkim podacima

Istraživačke infrastrukture dužne su da uspostave i sprovode politiku upravljanja istraživačkim podacima, kojom se obezbjeđuje njihovo adekvatno održavanje, arhiviranje u razumnom roku, kao i dostupnost za uvid i ponovnu upotrebu, u skladu sa FAIR principima.

Istraživačke infrastrukture i korisnici dužni su da zaključe sporazum kojim se uređuje način korišćenja i ponovne upotrebe podataka.

Kada je to primjenljivo, podstiče se i obezbjeđivanje otvorenog pristupa istraživačkim podacima.¹⁶

Virtuelni pristup

Virtuelni pristup znači pristup digitalnim resursima i uslugama infrastrukture putem komunikacionih mreža, pri čemu su podaci, softver ili druge digitalne usluge dostupni većem broju korisnika, osim kada postoje opravdana pravna, bezbjednosna ili druga ograničenja¹⁷.

¹⁴ [European Charter for Access to Research Infrastructures- Principles and Guidelines for Access and Related Services](#)

¹⁵ [Isto](#)

¹⁶ [Isto](#)

¹⁷ [Isto](#)

OBRAZLOŽENJE POTREBE ZA DONOŠENJEM PROGRAMA

Istraživačka infrastruktura je jedan od ključnih preduslova za razvoj kvalitetne nauke, jačanje inovacionog potencijala i aktivnije uključivanje Crne Gore u međunarodne istraživačke tokove. Program polazi od stvarnog stanja postojećih kapaciteta i potreba istraživačke i inovacione zajednice, s ciljem da se ulaganja usmjere tamo gdje mogu imati najveći efekat.

Postojeći nivo finansiranja, opremljenosti i operativne podrške još uvijek nije dovoljan da istraživačka infrastruktura bude pouzdan, stalno dostupan i široko korišćen resurs. Ograničena ulaganja usporavaju nabavku i modernizaciju opreme, dok nedostatak stabilnih sredstava otežava održavanje, servisiranje, nabavku potrošnog materijala i svakodnevni rad. Zbog toga se postojeći kapaciteti ne koriste u punoj mjeri, što utiče na kvalitet usluga, obim istraživanja, međunarodnu saradnju i povezivanje sa privredom.

Program zato predviđa integrisani pristup: ulaganja u modernizaciju infrastrukture, jačanje njene operativne održivosti i otvoreno korišćenje kapaciteta kroz jasna pravila pristupa i upravljanja. Za uspješnu primjenu potrebni su odgovarajući finansijski instrumenti, standardizovane procedure i bolja koordinacija među institucijama.

Dugoročna održivost infrastrukture ne može se zasnivati samo na povremenim nabavkama opreme. Zato je potrebno obezbijediti stabilniji okvir za pokrivanje ključnih operativnih troškova, kao što su održavanje, servis, potrošni materijal, licence i IT podrška. Jednako je važno jačati ljudske kapacitete za upravljanje infrastrukturom, uključujući tehničko osoblje, administrativnu podršku i upravljanje laboratorijama.

Poseban značaj ima otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture. To podrazumijeva transparentne kriterijume pristupa, javno dostupne informacije o kapacitetima i uslovima korišćenja, kao i mehanizme koji podstiču dijeljenje resursa među institucijama. Na taj način infrastruktura postaje dostupnija istraživačima, studentima, inovatorima i privrednim subjektima, uz poštovanje intelektualne svojine i povjerljivih podataka.

Sprovođenje Programa doprinijeće boljem korišćenju postojećih resursa, kvalitetnijim istraživanjima, jačanju inovacionog ekosistema i većoj povezanosti nauke, obrazovanja i privrede.

b. Uspostavljeni uslovi za intenzivnije korišćenje istraživačke infrastrukture od strane naučnoistraživačke zajednice i poslovnog sektora

Kroz modernizaciju infrastrukture, unapređenje organizacionih modela pristupa i stavljanje kapaciteta u punu funkciju, stvaraju se uslovi za njeno efikasnije i šire korišćenje. Na taj način omogućava se veće uključivanje istraživača, akademske zajednice i privrednih subjekata u istraživačko-razvojne aktivnosti.

c. Unaprijeđene kompetencije osoblja za upravljanje istraživačkom infrastrukturom i primjenu principa otvorenog pristupa

Program doprinosi jačanju kapaciteta postojećeg osoblja zaduženog za upravljanje, održavanje i razvoj infrastrukture, kao i za primjenu principa otvorenog pristupa naučnim rezultatima i istraživačkim podacima. Time se unapređuje kvalitet upravljanja resursima, osigurava njihova dugoročna održivost i povećava transparentnost sistema.

Posebni ciljevi Programa (period od pet godina kontinuirane implementacije)

a. Jačanje kapaciteta naučnoistraživačkih ustanova za istraživačke i inovacione aktivnosti

Kontinuiranim ulaganjem u infrastrukturu, ljudske resurse i organizacione kapacitete, naučnoistraživačke ustanove se osposobljavaju za sprovođenje kvalitetnijih istraživanja, razvoj inovacija i aktivnije učešće u nacionalnim i međunarodnim programima i projektima, čime se povećava njihova konkurentnost i institucionalna zrelost.

b. Jačanje saradnje među domaćim naučnoistraživačkim organizacijama i sa međunarodnim partnerima

Program doprinosi intenziviranju saradnje, razmjeni znanja i umrežavanju istraživača na nacionalnom i međunarodnom nivou. Očekivani rezultat je povećanje broja zajedničkih istraživačkih projekata, publikacija i drugih oblika naučne saradnje, što doprinosi većoj vidljivosti i kvalitetu istraživačkog rada.

c. Jačanje saradnje sa poslovnim sektorom kroz primjenu rezultata istraživanja i prenos tehnologije

Program doprinosi snažnijem povezivanju naučnoistraživačkih ustanova i privrede kroz razvoj zajedničkih istraživačko-razvojnih aktivnosti i efikasniju primjenu naučnih rezultata u praksi. Modernizovana i dostupna istraživačka infrastruktura omogućava sprovođenje primijenjenih istraživanja, testiranja, razvoja prototipova i validacije inovativnih rješenja u saradnji sa poslovnim sektorom. Time se podstiče prenos tehnologije, jača inovacioni potencijal i doprinosi ukupnom društveno-ekonomskom razvoju.

Dugoročno posmatrano, očekuje se da Program doprinese jačanju istraživačke izvrsnosti i konkurentnosti domaćih naučnoistraživačkih ustanova kroz dostupnost savremene opreme i uspostavljanje održivog modela otvorenog pristupa istraživačkoj infrastrukturi.

Za potrebe sprovođenja Programa, Ministarstvo će raspisati odgovarajući Konkurs za dodjelu grantova za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture.

IV USLOVI ZA PRIJAVU

IV.1 Podnosilac prijave

Podnosilac prijave mora ispunjavati sljedeće uslove:

- a) da je licencirana naučnoistraživačka ustanova sa sjedištem u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 51/25).
- b) da ima status „organizacije za istraživanje i širenje znanja“, odnosno „istraživačke organizacije“, što znači subjekat (kao što su univerziteti ili istraživački instituti, kancelarije za transfer tehnologija, posrednici u inovaciji, fizička lica ili virtuelni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (organizaciju na osnovu javnog ili privatnog prava), odnosno način finansiranja, čiji je primarni cilj da nezavisno sprovodi fundamentalno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj, odnosno s rezultatima tih djelatnosti upoznaje širu javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prenosa znanja, shodno EU Okviru za državne pomoći za istraživanje i razvoj i inovacije (2022/C 414/01), poglavlju 1.3, tački 16. (ff)²³.

Osim uslova navedenih u tač. a) i b), podnosilac prijave mora kumulativno ispuniti i sljedeće uslove, kako bi se bespovratna sredstva dodijeljena u okviru ovog Programa smatrala finansiranjem neekonomskih aktivnosti, odnosno kako ne bi predstavljala državnu pomoć u smislu Zakona o kontroli državne pomoći²⁴ i člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije:

1. da se bespovratna sredstva dodjeljuju za neekonomske aktivnosti, kao što su obrazovanje, nezavisno istraživanje i širenje znanja;
2. da su eventualne ekonomske djelatnosti isključivo pomoćnog karaktera, neposredno povezane sa glavnom neekonomskom djelatnošću ili za nju neophodne, odnosno neodvojivo povezane sa njom;
3. da ekonomske djelatnosti koriste iste inpute kao i neekonomske djelatnosti, uključujući materijal, opremu, radnu snagu i fiksni kapital;
4. da kapaciteti dodijeljeni ekonomskim djelatnostima ne prelaze 20% ukupnih godišnjih kapaciteta organizacije;

²³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1028\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1028(03))

²⁴ <https://komora.me/wp-content/uploads/2022/01/Zakon-o-kontroli-drzavne-pomoci-2018.pdf>

- c) da je zaposlen ili angažovan kod podnosioca prijave tokom cijelog trajanja projekta;
- d) da nije rukovodilac više od jedne prijave u okviru istog poziva;
- e) da ima kapacitet za koordinaciju projektnog tima i praćenje realizacije projekta.

V FINANSIJSKI USLOVI I TRAJANJE PROJEKATA

Vrijednost bespovratnih sredstava (granta) dodijeljenih od Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija u okviru „Programa za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture“ može iznositi od **200.000,00 €** do **250.000,00 €**, za projekte čije trajanje može biti **24 ili 36 mjeseci**.

Ukupna vrijednost pojedinačnog projekta uključuje:

- a. bespovratna sredstva (grant) koja će biti dodijeljena pojedinačnom projektu od strane Ministarstva, za dio prihvatljivih troškova projekta i
- b. sredstva Podnosioca prijave/partnera za sufinansiranje ostatka vrijednosti prihvatljivih troškova.

Programom je predviđeno sufinansiranje od strane Ministarstva do 90% ukupne vrijednosti projekta (do 250.000,00 €), dok je podnosilac prijave dužan da obezbijedi najmanje 10% sredstava sufinansiranja iz sopstvenih ili drugih izvora finansiranja.

VI DVOSTRUKO FINANSIRANJE

Načelo zabrane dvostrukog finansiranja podrazumijeva da treba izbjegavati dvostruko finansiranje istih troškova iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, kao i drugih davalaca državne pomoći.

Podnosioci prijave ne smiju tražiti niti biti korisnici sredstava iz državnog budžeta, programa Evropske unije, međunarodnih izvora, te drugih davalaca državne pomoći za troškove koji će im biti nadoknađeni u okviru prijavljenog projekta i za sufinansiranje odobrenog projekta.

VII PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA

Sredstva opredijeljena Programom koriste se za pokrivanje dijela prihvatljivih aktivnosti projekta, a koje uključuju:

a. Nabavka nove i unapređenje postojeće istraživačke infrastrukture

Ova aktivnost obuhvata nabavku, uspostavljanje, nadogradnju, stavljanje u funkciju i održavanje istraživačke infrastrukture neophodne za sprovođenje planiranih istraživačkih aktivnosti. Može uključivati nabavku istraživačke opreme, instrumenata, uređaja, specijalizovanih tehničkih komponenti, pripadajućih

privredi i drugim relevantnim akterima. Uključuje učešće na konferencijama, radionicama i drugim stručnim događajima, izradu promotivnih materijala i digitalnih sadržaja. Cilj aktivnosti je povećanje vidljivosti infrastrukture, unapređenje informisanosti potencijalnih korisnika i jačanje saradnje sa spoljnim akterima.

f. Kratkoročna mobilnost

Aktivnost obuhvata kratkoročna službena putovanja i boravke osoblja uključenog u uspostavljanje, upravljanje i korišćenje istraživačke infrastrukture, u cilju sticanja novih znanja i iskustava izvan matične institucije. Može uključivati učešće na konferencijama, stručnim seminarima, radionicama i obukama, kao i studijske boravke u istraživačkim organizacijama u inostranstvu. Sprovođenje ove aktivnosti doprinosi prenosu znanja, usvajanju dobrih praksi i unapređenju kompetencija osoblja relevantnih za efikasno upravljanje i korišćenje istraživačke infrastrukture, u skladu sa ciljevima projekta.

Sredstva opredijeljena Programom ne mogu se koristiti za finansiranje sljedećih aktivnosti i troškova:

- a. Nabavku polovne opreme;
- b. Nabavku putničkih, teretnih i komercijalnih vozila;
- c. Iznajmljivanje opreme, alata i materijala;
- d. Sve vrste građevinskih radova;
- e. Kupovina/zakup nekretnina;
- f. Podizanje gotovine sa računa projekta.

Pored navedenog, neprihvatljive su i sve druge aktivnosti i troškovi koji nijesu u direktnoj vezi sa ciljevima Programa, odnosno koji nijesu eksplicitno definisani kao prihvatljive aktivnosti u okviru ovog Programa.

VIII PRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Korisnik je u obavezi da za vrijeme realizacije projekta za svaki prihvatljivi i odobreni trošak projekta, osim indirektnih troškova, posjeduje odgovarajuću finansijsku i računovodstvenu dokumentaciju kojom se isti dokazuje i pravda.

1. DIREKTNI TROŠKOVI

Stavka	Opis	Procenat u ukupnim troškovima	Ko ostvaruje pravo
a. Nabavka nove, nadogradnja, digitalizacija i održavanje	Ova stavka obuhvata nabavku istraživačkih uređaja, aparata i instrumenata, specijalizovane IT opreme, mrežnih i serverskih sistema,	Do 70% ukupne vrijednosti projekta	Podnosilac prijave i partneri na projektu

	<p>primjenu operativnih protokola, koordinaciju korišćenja resursa, kao i pružanje podrške korisnicima infrastrukture.</p> <p>Dozvoljava se ugovaranje dopunskog rada, koji se može finansirati u iznosu do najviše 25% od "Bruto 2" plate²⁶.</p>		
d. Interno osposobljavanje i usavršavanje	Obuhvata troškove angažovanja predavača i stručnjaka, organizaciju internih radionica i edukacija, izradu i nabavku edukativnih materijala, mentorstvo i prenos znanja, kao i druge troškove neposredno povezane sa razvojem kompetencija osoblja za upravljanje infrastrukturom i primjenu otvorenog pristupa.	Do 20% ukupne vrijednosti projekta	Podnosilac prijave i partneri na projektu
e. Diseminacija	Obuhvata troškove objave rezultata, lekture, izrade promotivnih i informativnih materijala i drugih aktivnosti usmjerenih na vidljivost projekta i infrastrukture.	Do 10% ukupne vrijednosti projekta	Podnosilac prijave i partneri na projektu
f. Kratkoročna mobilnost	Obuhvata dnevnice (isključivo za kratkoročna putovanja do 30 dana), troškove kotizacije, troškove smještaja i troškove prevoza, isključivo za mobilnosti povezane sa sprovođenjem projekta.	Do 10% ukupne vrijednosti projekta	Podnosilac prijave i partneri na projektu
g. PDV	PDV na prihvatljive troškove za koje se ne može omogućiti povraćaj.		Podnosilac prijave i partneri na projektu

2. INDIREKTNI TROŠKOVI

Stavka	Opis	Ograničenje	
Indirektni troškovi	Indirektni troškovi predstavljaju troškove nastale kao posljedica sprovođenja projekta kod Podnosioca prijave, koji se ne mogu neposredno pripisati pojedinačnim projektnim	Do 10% ukupne vrijednosti projekta	Podnosilac prijave

²⁶ Bruto zarada (Bruto 1), obuhvata neto zaradu, porez na dohodak fizičkih lica i doprinose za obavezno socijalno osiguranje iz zarade koju plaća poslodavac u ime zaposlenog. Međutim, to nisu svi fiskaliteti koje plaća poslodavac, nego postoje još prirez i doprinosi na teret poslodavca, koji kad se dodaju na "Bruto 1", formiraju tzv. "Bruto 2".

- d) Izjava o obezbijeđenom finansijskom učešću u realizaciji projekta iz sopstvenih izvora, pri čemu sredstva sufinansiranja obezbjeđuje Podnosilac prijave i/ili partneri, ako učestvuju u projektu, potpisana i pečatirana od strane ovlašćenog predstavnika Podnosioca prijave i/ili partnera;
- e) Izjava Podnosioca prijave o istinitosti podataka, izbjegavanju dvostrukog finansiranja i prihvatanju uslova Konkursa, potpisana i pečatirana od strane Rukovodioca/Rukovoditeljke projekta i ovlašćenog predstavnika Podnosioca prijave;
- f) Izjava Podnosioca prijave i partnera, ako učestvuju u projektu, o neekonomskim aktivnostima, potpisana i pečatirana od strane ovlašćenih predstavnika Podnosioca prijave i partnera;
- g) Izjava partnera, ukoliko je primjenjivo, o učešću u projektu i njihovom doprinosu, kojom uključena pravna lica potvrđuju da prihvataju sve odgovornosti proistekle iz i u vezi sa pružanjem podrške predloženom istraživanju, potpisana i pečatirana od strane ovlašćenog predstavnika partnera;
- h) Izjava podnosioca prijave i partnera, ako učestvuju u projektu, o statusu u pogledu (ne)povrativosti poreza na dodatu vrijednost (PDV), potpisana i pečatirana od strane ovlašćenih predstavnika Podnosioca prijave i partnera;
- i) Kopija izvoda iz Centralnog registra privrednih subjekata ili drugog odgovarajućeg registra za Podnosioca prijave i partnere, ako učestvuju u projektu;
- j) Finansijski iskazi za prethodnu godinu (2025) za Podnosioca prijave i partnere, ako učestvuju u projektu;
- k) Potvrda o izmirenim poreskim obavezama ili odgovarajući dokument o reprogramu poreskog duga, za Podnosioca prijave i partnere, ako učestvuju u projektu;
- l) Uvjerenje nadležnog organa da protiv podnosioca i partnera, ako učestvuju u projektu, nije pokrenut i da se ne vodi stečajni postupak ili postupak likvidacije.

Izjave pod tačkama d), e), f), g), h) moraju biti ovjerene kod notara.

XI POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA

XI1 Procedura prijave

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija raspisaće Konkurs za dodjelu grantova za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture.

Konkurs će biti otvoren najmanje **60 dana**.

Prijave koje ispunjavaju sve administrativne kriterijume upućuju se u dalji postupak evaluacije u skladu sa kriterijumima za ocjenu projekata.

XI3 Evaluacija prijava projekata u odnosu na kriterijume za ocjenu

Nakon sprovedene administrativne provjere, prijave projekata koje ispunjavaju propisane uslove upućuju se u postupak stručne evaluacije.

Svaku prijavu projekta ocjenjuju najmanje tri (3) nezavisna evaluatora/evaluatorke, koji su međunarodni eksperti/ekspertkinje iz odgovarajuće oblasti istraživanja kojoj projekat pripada. Evaluacija se vrši na osnovu unaprijed definisanih kriterijuma za ocjenu projekata. Detaljna razrada kriterijuma za ocjenjivanje data je u evaluacionom obrascu.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija obezbjeđuje transparentnost i nepristrasnost postupka evaluacije, uključujući pripremu i primjenu Izjave o nepostojanju sukoba interesa za sve evaluatore/evaluatorke, primjenu Procedura za sprovođenje postupka ocjenjivanja projekata (evaluacije), kojima se uređuju način rada evaluatora, metodologija ocjenjivanja i postupak donošenja preporuka, kao i sprovođenje međunarodnog poziva za iskazivanje interesovanja za angažovanje evaluatora/evaluatorki za ocjenu prijava projekata u okviru ovog Programa.

Na osnovu pojedinačnih ocjena i komentara evaluatora/evaluatorki formira se rang lista projekata, koja predstavlja osnov za donošenje odluke o finansiranju.

Kriterijumi za ocjenu prijava projekata su:

I Doprinos razvoju i modernizaciji istraživačke infrastrukture

Ocjenjuje se u kojoj mjeri projekat doprinosi unapređenju postojeće ili uspostavljanju nove istraživačke infrastrukture, jačanju istraživačkih kapaciteta kroz nabavku i modernizaciju opreme, kao i usklađenosti infrastrukture sa savremenim standardima i potrebama naučnoistraživačkog rada.

II Doprinos projekta otvorenom korišćenju istraživačke infrastrukture

Ocjenjuje se kvalitet i jasnoća modela otvorenog pristupa infrastrukturi, uključujući uslove, procedure i nediskriminatorni pristup korisnicima, identifikaciju ciljnih grupa, kao i usklađenost kapaciteta sa planiranim korišćenjem.

III Kapaciteti za sprovođenje projekta

Ocjenjuju se organizacioni, kadrovski i tehnički kapaciteti Podnosioca prijave i opravdanost partnerstva (ukoliko je primjenjivo) za realizaciju projekta i upravljanje istraživačkom infrastrukturom.

IV Izvodljivost projekta

Ukoliko se tokom evaluacije ukaže potreba za dodatnim usklađivanjem finansijskog plana ili razjašnjenjem pojedinih budžetskih stavki, Ministarstvo može pokrenuti postupak pregovora sa Podnosiocem prijave. Pregovori se mogu voditi isključivo u okviru finansijskog plana, uključujući usklađivanje i optimizaciju budžetskih stavki u odnosu na raspoloživa sredstva i komentare evaluatora²⁸.

Podnosilac prijave je dužan da u ostavljenom roku dostavi revidirani finansijski plan u skladu sa zaključcima pregovora.

Po okončanju postupka, Ministarstvo donosi rješenje o prihvatanju ili odbijanju projekata za sufinansiranje. Sa podnosiocima prijava čiji su projekti prihvaćeni zaključuje se Ugovor o grantu, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze između Ministarstva i korisnika sredstava.

Spisak korisnika sa kojima je potpisan Ugovor biće objavljen na internet stranici Ministarstva.

Objavljuju se sljedeći podaci:

- Naziv Korisnika granta;
- Naziv projekta;
- Iznos bespovratnih sredstava (granta) dodijeljenih projektu, kao i iznos sopstvenog sufinansiranja Korisnika; i
- Kratak opis projekta.

²⁸ Pregovori se ne mogu odnositi na sadržaj projektne prijave, uključujući ciljeve, aktivnosti, metodologiju, očekivane rezultate ili druge elemente koji su bili predmet ocjenjivanja, niti mogu uticati na konačnu ocjenu projekta i njegov položaj na rang-listi

3. NAČIN IZVJEŠTAVANJA I EVALUACIJA PROGRAMA ZA RAZVOJ, MODERNIZACIJU I OTVORENO KORIŠĆENJE ISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija na godišnjem nivou priprema izvještaj o realizaciji Programa za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture, koji čini sastavni dio godišnjeg Izvještaja o radu Ministarstva, a koji usvaja Vlada Crne Gore.

Nakon završetka realizacije Programa, Ministarstvo će sprovesti eksternu evaluaciju Programa, radi procjene njegove efikasnosti, relevantnosti, uticaja i održivosti. Sredstva za sprovođenje evaluacije obezbijediće se iz državnog budžeta i planirati u budžetu za godinu u kojoj dopijeva obaveza njene realizacije.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

NAZIV PROPISA

Program za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Crna Gora trenutno ne raspolaže dovoljno razvijenim, funkcionalno povezanim i održivim sistemom istraživačke infrastrukture koji bi omogućio sprovođenje savremenih naučnoistraživačkih aktivnosti, jačanje inovacionog potencijala i intenzivnije uključivanje domaćih institucija u Evropski istraživački prostor.

Postojeće infrastrukturne kapacitete karakterišu:

- nedovoljna modernizovanost istraživačke opreme;
- ograničena sredstva za održavanje, servisiranje i operativno funkcionisanje infrastrukture;
- nedovoljna iskorišćenost postojećih kapaciteta;
- nedostatak standardizovanih procedura za otvoreni pristup infrastrukturi;
- ograničena dostupnost istraživačkih resursa istraživačima i privredi;
- nedovoljna povezanost naučnoistraživačkih organizacija i poslovnog sektora.

Uzroci problema ogledaju se prvenstveno u dugogodišnjem nedovoljnom investiranju u istraživačku infrastrukturu, odsustvu posebnog finansijskog instrumenta za njenu modernizaciju i operativnu održivost, kao i nedovoljno razvijenim modelima upravljanja i otvorenog korišćenja infrastrukture.

Posljedice navedenog stanja su:

- smanjena konkurentnost licenciranih naučnoistraživačkih ustanova;
- otežano uključivanje u međunarodne istraživačke projekte i mreže;
- slabiji transfer znanja i tehnologija prema privredi;
- manji obim istraživanja zasnovanih na savremenim tehnologijama;
- niža međunarodna vidljivost nacionalnog istraživačkog sistema.

Problem se posebno odnosi na licencirane naučnoistraživačke ustanove, istraživače, mlade istraživače, doktorande, privredne subjekte koji imaju potrebu za istraživačko-razvojnim uslugama, kao i cjelokupan inovacioni ekosistem Crne Gore.

Bez donošenja Programa ("status quo" opcija), postojeći problemi bi se dodatno produbljivali, usljed:

- nastavka fragmentisanog razvoja infrastrukture;
- ograničenih mogućnosti za modernizaciju opreme;
- smanjenih mogućnosti za međunarodnu saradnju;
- nedovoljne održivosti postojećih infrastrukturnih kapaciteta;
- sporijeg razvoja sistema otvorene nauke i otvorenog pristupa istraživačkoj infrastrukturi.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

uticaje, direktne i indirektne.

- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Program će imati pozitivan direktan uticaj na:

- licencirane naučnoistraživačke ustanove;
- istraživače i istraživačke timove;
- mlade istraživače i doktorande;
- poslovni sektor;
- inovacioni ekosistem Crne Gore.

Pozitivni efekti Programa uključuju:

- unapređenje istraživačkih kapaciteta;
- povećanje dostupnosti savremene opreme;
- jačanje saradnje nauke i privrede;
- razvoj otvorene nauke i otvorenog pristupa;
- povećanje međunarodne konkurentnosti i vidljivosti;
- bolje korišćenje postojećih infrastrukturnih resursa;
- podsticanje transfera tehnologije i inovacija.

Mogući indirektni negativni uticaji odnose se prvenstveno na povećanje administrativnih obaveza korisnika sredstava u dijelu izvještavanja, sprovođenja procedura nabavki i uspostavljanja politika otvorenog pristupa. Međutim, navedena opterećenja su proporcionalna ciljevima Programa i ne predstavljaju značajnu biznis barijeru.

Primjena Programa neće izazvati značajne troškove građanima niti privredi. Potencijalni troškovi za korisnike odnose se na obavezno sufinansiranje projekta u minimalnom iznosu od 10% ukupne vrijednosti projekta.

Pozitivne posljedice donošenja Programa u značajnoj mjeri prevazilaze troškove njegove implementacije, imajući u vidu dugoročne efekte na razvoj nauke, inovacija i konkurentnosti.

Program doprinosi stvaranju uslova za razvoj novih istraživačko-razvojnih aktivnosti i jačanje tržišne konkurencije kroz unapređenje saradnje između licenciranih naučnoistraživačkih ustanova i privrede.

Administrativna opterećenja ograničena su na pripremu projektne dokumentacije, izvještavanje i poštovanje procedura definisanih Programom, pri čemu su obrasci i procedure standardizovani radi smanjenja administrativnog opterećenja korisnika.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju Programa potrebno je obezbijediti finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore. Ukupan budžet Programa iznosi 3.000.000,00 €, dok su za finansiranje prve godine realizacije projekata u 2026. godini planirana sredstva u iznosu od 1.500.000,00 €. Sredstva su planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu:

- kontinuirani monitoring realizacije projekata;
- praćenje finansijske realizacije;
- kontrola ostvarivanja projektnih rezultata;
- pružanje smjernica korisnicima grantova;
- godišnje izvještavanje korisnika;
- završna evaluacija Programa.

Glavni indikatori uspješnosti uključuju:

- broj podržanih projekata;
- broj modernizovanih i uspostavljenih infrastrukturnih kapaciteta;
- broj korisnika istraživačke infrastrukture;
- broj institucija uključenih u otvoreni pristup;
- broj uspostavljenih procedura i politika otvorenog pristupa;
- broj zajedničkih aktivnosti sa privredom.

Za monitoring i evaluaciju Programa biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, dok će po završetku Programa biti sprovedena i eksterna evaluacija Programa.

Datum i mjesto

13. maj 2026. godine, Podgorica

Starješina organa

Anđela Jakšić-Stojanović

MINISTARKA

prof. dr Anđela Jakšić Stojanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

NAZIV PROPISA

Program za razvoj, modernizaciju i otvoreno korišćenje istraživačke infrastrukture

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Crna Gora trenutno ne raspolaže dovoljno razvijenim, funkcionalno povezanim i održivim sistemom istraživačke infrastrukture koji bi omogućio sprovođenje savremenih naučnoistraživačkih aktivnosti, jačanje inovacionog potencijala i intenzivnije uključivanje domaćih institucija u Evropski istraživački prostor.

Postojeće infrastrukturne kapacitete karakterišu:

- nedovoljna modernizovanost istraživačke opreme;
- ograničena sredstva za održavanje, servisiranje i operativno funkcionisanje infrastrukture;
- nedovoljna iskorišćenost postojećih kapaciteta;
- nedostatak standardizovanih procedura za otvoreni pristup infrastrukturi;
- ograničena dostupnost istraživačkih resursa istraživačima i privredi;
- nedovoljna povezanost naučnoistraživačkih organizacija i poslovnog sektora.

Uzroci problema ogledaju se prvenstveno u dugogodišnjem nedovoljnom investiranju u istraživačku infrastrukturu, odsustvu posebnog finansijskog instrumenta za njenu modernizaciju i operativnu održivost, kao i nedovoljno razvijenim modelima upravljanja i otvorenog korišćenja infrastrukture.

Posljedice navedenog stanja su:

- smanjena konkurentnost licenciranih naučnoistraživačkih ustanova;
- otežano uključivanje u međunarodne istraživačke projekte i mreže;
- slabiji transfer znanja i tehnologija prema privredi;
- manji obim istraživanja zasnovanih na savremenim tehnologijama;
- niža međunarodna vidljivost nacionalnog istraživačkog sistema.

Problem se posebno odnosi na licencirane naučnoistraživačke ustanove, istraživače, mlade istraživače, doktorande, privredne subjekte koji imaju potrebu za istraživačko-razvojnim uslugama, kao i cjelokupan inovacioni ekosistem Crne Gore.

Bez donošenja Programa ("status quo" opcija), postojeći problemi bi se dodatno produbljivali, usljed:

- nastavka fragmentisanog razvoja infrastrukture;
- ograničenih mogućnosti za modernizaciju opreme;
- smanjenih mogućnosti za međunarodnu saradnju;
- nedovoljne održivosti postojećih infrastrukturnih kapaciteta;
- spori razvoj sistema otvorene nauke i otvorenog pristupa istraživačkoj infrastrukturi.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Program će imati pozitivan direktan uticaj na:

- licencirane naučnoistraživačke ustanove;
- istraživače i istraživačke timove;
- mlade istraživače i doktorande;
- poslovni sektor;
- inovacioni ekosistem Crne Gore.

Pozitivni efekti Programa uključuju:

- unapređenje istraživačkih kapaciteta;
- povećanje dostupnosti savremene opreme;
- jačanje saradnje nauke i privrede;
- razvoj otvorene nauke i otvorenog pristupa;
- povećanje međunarodne konkurentnosti i vidljivosti;
- bolje korišćenje postojećih infrastrukturnih resursa;
- podsticanje transfera tehnologije i inovacija.

Mogući indirektni negativni uticaji odnose se prvenstveno na povećanje administrativnih obaveza korisnika sredstava u dijelu izvještavanja, sprovođenja procedura nabavki i uspostavljanja politika otvorenog pristupa. Međutim, navedena opterećenja su proporcionalna ciljevima Programa i ne predstavljaju značajnu biznis barijeru.

Primjena Programa neće izazvati značajne troškove građanima niti privredi. Potencijalni troškovi za korisnike odnose se na obavezno sufinansiranje projekta u minimalnom iznosu od 10% ukupne vrijednosti projekta.

Pozitivne posljedice donošenja Programa u značajnoj mjeri prevazilaze troškove njegove implementacije, imajući u vidu dugoročne efekte na razvoj nauke, inovacija i konkurentnosti.

Program doprinosi stvaranju uslova za razvoj novih istraživačko-razvojnih aktivnosti i jačanje tržišne konkurencije kroz unapređenje saradnje između licenciranih naučnoistraživačkih ustanova i privrede.

Administrativna opterećenja ograničena su na pripremu projektne dokumentacije, izvještavanje i poštovanje procedura definisanih Programom, pri čemu su obrasci i procedure standardizovani radi smanjenja administrativnog opterećenja korisnika.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju Programa potrebno je obezbijediti finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore. Ukupan budžet Programa iznosi 3.000.000,00 €, dok su za finansiranje prve godine realizacije projekata u 2026. godini planirana sredstva u iznosu od 1.500.000,00 €. Sredstva su planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu:

- kontinuirani monitoring realizacije projekata;
- praćenje finansijske realizacije;
- kontrola ostvarivanja projektnih rezultata;
- pružanje smjernica korisnicima grantova;
- godišnje izvještavanje korisnika;
- završna evaluacija Programa.

Glavni indikatori uspješnosti uključuju:

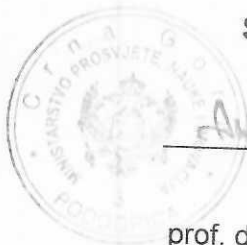
- broj podržanih projekata;
- broj modernizovanih i uspostavljenih infrastrukturnih kapaciteta;
- broj korisnika istraživačke infrastrukture;
- broj institucija uključenih u otvoreni pristup;
- broj uspostavljenih procedura i politika otvorenog pristupa;
- broj zajedničkih aktivnosti sa privredom.

Za monitoring i evaluaciju Programa biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, dok će po završetku Programa biti sprovedena i eksterna evaluacija Programa.

Datum i mjesto

13. maj 2026. godine, Podgorica

Starješina organa

Anđela Jakšić Stojanović

MINISTARKA

prof. dr Anđela Jakšić Stojanović